

รูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

เบญญาพัชร วันทอง¹

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

นิรนาถ แสนสา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

นิธิพัฒน์ เมฆขจร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

นิคม นาคอ้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทความวิจัย

รับต้นฉบับ: 22 สิงหาคม 2566

รับตีพิมพ์: 9 ตุลาคม 2566

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และ 2) พัฒนาและประเมินคุณภาพของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค และ ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินคุณภาพระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) ร่างระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และ 2) แบบประเมินคุณภาพระบบอาจารย์ที่ปรึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบันของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา มีลักษณะดังนี้ การบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านอาจารย์ที่ปรึกษา และด้านระบบกลไกการใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับต่ำสุด ส่วนปัญหาและอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า ข้อที่มีปัญหาและอุปสรรคสูงสุด คือ โรงเรียนไม่สามารถจัดสถานที่ทำงานให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาในการให้บริการให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นสัดส่วนและมีความเหมาะสม 2. ผลการพัฒนาและประเมินคุณภาพระบบอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า องค์ประกอบของระบบมี 4 ด้าน แต่ละด้านมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การกำหนดแนวทางการดำเนินงานและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และสนับสนุนการดำเนินงาน 2) กระบวนการ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่และขอบเขตการทำงาน เกณฑ์และการคัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา และกระบวนการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา (3) ผลผลิต ประกอบด้วย คุณภาพของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและคุณลักษณะของนักเรียน และ (4) ผลสะท้อนกลับ ประกอบด้วย ความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และอาจารย์ที่ปรึกษา โดยผลการประเมินคุณภาพระบบอาจารย์ที่ปรึกษา อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา, โรงเรียนสาธิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ

¹การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึง เบญญาพัชร วันทอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช E-Mail: benyapatwun@psru.ac.th

ADVISORY SYSTEM AT RAJABHAT UNIVERSITY DEMONSTRATION SCHOOLS IN THE LOWER NORTHERN REGION

Benyapat Wuntong¹

Sukhothai Thammathirat Open University

Nitipat Mekkhachorn

Sukhothai Thammathirat Open University

Niranart Sansa

Sukhothai Thammathirat Open University

Nikom Nak-Ai

Pibulsongkram Rajabhat University

Research Article

Received: 22 August 2023

Accepted: 9 October 2023

The purposes of this research were 1) to study current conditions, problems, and obstacles of the advisory system of Demonstration Schools of Rajabhat Universities in the Lower Northern Region and 2) to develop and assess qualities of the advisory system of Demonstration Schools of Rajabhat Universities in the Lower Northern Region. The research was divided into 2 phases. Phase 1, a study of the current situation, problems, and obstacles of the advisory system of Demonstration Schools of Rajabhat Universities in the Lower Northern Region. The research was conducted using 1) a semi-structured interview and 2) a questionnaire-based survey on current status, problems, and obstacles. Phase 2, a development and evaluation of the advisory system quality. The research implemented 1) a draft of advisory system and 2) a quality evaluation form of the advisory system. Data were analyzed by means, standard deviations and content analysis. The results were as follows: 1. the current state of the overall advisory was at moderate level described by the advisor and the mechanism system using the advisory system. The study also indicated low-level operation of the advisory system. The item with the lowest level was administrative status. The highest problem and obstacle were found in the school's inability to provide a workplace for individual counseling in proportional and appropriate setting. 2. The result of a development and evaluation of the advisory system quality was divided into four components: 1) Inputs were included determining the process of developing operational guidelines, supporting facilities and building operational support functions 2) Processes were composed of performance of duties and scope of work, advisor selection criteria, advisors training and development (3) Outputs were consisted of the advisory system quality and

¹Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to benyapat.wun@psru.ac.th

student attributes, and (4) Feedback were contained satisfaction of students, parents, and advisors. The results of the quality assessment of the advisory system were at high and highest level.

Keywords: Advisory System, Demonstration Schools, Rajabhat Universities

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างคนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพควบคู่ไปกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมการจัดการศึกษามีคุณภาพ (สินตรา ตรีนุสนธิ์, 2561, น. 1) ภายใต้การพยายามส่งเสริมการศึกษาให้มีมาตรฐานนั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ “ผู้เรียน” หรือ “นักเรียน” เพราะมีความเป็น “บุคคล” ที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การอบรมเลี้ยงดูในแต่ละครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสถานที่ที่แตกต่างกัน ทำให้การเรียนรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลแตกต่างกันไปด้วย (กิติรัตน แก้ววิเศษ, 2545, น. 2) โดยที่ปัญหาส่วนใหญ่ของนักเรียนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากกว่าปัญหาด้านวิชาการ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางให้ความช่วยเหลือแก่ปัญหาด้านต่าง ๆ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งบุคลากรที่สำคัญ คือ ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นต้องเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างใกล้ชิด (ธีรวัฒน์ ชัยยุทธธรรม, 2550 อ้างถึงใน สินตรา ตรีนุสนธิ์, 2561, น. 1) เพราะครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด จึงถือเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งมีหลักฐานแสดงชัดเจนว่า เมื่อนักเรียนตกอยู่ในความเสี่ยงหรืออยู่ในภาวะที่ยากลำบากนั้น ครูคือผู้ช่วยเหลือพวกเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kourkoutas and Giovazolias, 2014, p. 137)

เมื่อพิจารณาการศึกษาเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในปัจจุบัน พบว่ามีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนมาตั้งแต่อดีต แต่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต, 2546, น. 1) ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณางานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับระบบงานที่ปรึกษานักเรียน และระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยทั่วไปแล้ว พบว่ามีแนวโน้มได้รับความสนใจทำศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นงานที่เน้นศึกษากลุ่มโรงเรียน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนโรงเรียนภายใต้สังกัดอื่น อาทิ โรงเรียนสาธิตซึ่งเป็นหน่วยบริการสำหรับส่งเสริมงานด้านวิชาการที่อยู่ในความควบคุมและ

อำนวยการสอนของคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นั้นยังปรากฏงานศึกษาด้านนี้น้อย

ซึ่งลักษณะของโรงเรียนสาธิตนั้น เป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นควบคู่กับสถาบันฝึกหัดครู อันได้แก่วิทยาลัยครู และคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายเหมือนห้องทดลองทางด้านต่าง ๆ เพื่อแสดงเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการฝึกหัดครูและการศึกษาทั่วไป โดยโรงเรียนสาธิตจะมีรูปแบบและโครงสร้างที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป เพราะเป็นส่วนหนึ่งของคณะ หรือภาควิชา ซึ่งการบริหารงานต้องขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัย (วรวิทย์ วศินสรกร, 2530, น. 172) ซึ่งโรงเรียนสาธิตถือว่าเป็นโรงเรียนที่ได้รับความสนใจของผู้ปกครองที่นิยมส่งบุตรหลานของตนเองเข้าเรียน (ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ และธีระ รุญเจริญ, 2520, น. 155) เนื่องจากลักษณะของโรงเรียนสาธิตนั้นมีการบริหารงานและจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน การสาธิตการสอน การทดลอง และการวิจัยอื่นที่เป็นแบบอย่างของนิสิต นักศึกษาและอาจารย์จากโรงเรียนอื่น แต่การศึกษาในประเด็นเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่างไม่ยังคงเคยปรากฏการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษามาก่อน ทำให้ยังไม่สามารถระบุการดำเนินงานที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสาธิต เมื่อขาดความชัดเจนก็จะทำให้การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาขาดตอน ไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลเสียที่ตัวของนักเรียนที่จะไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสมครบถ้วน

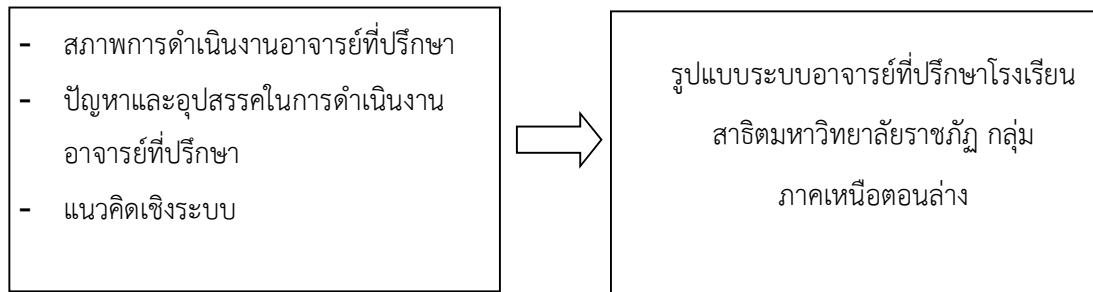
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบครูที่ปรึกษา ระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุม และในขณะเดียวกัน ก็เพื่อพัฒนาระบบงานครูที่ปรึกษาให้สอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างเงื่อนไขแวดล้อมเฉพาะของโรงเรียนสาธิต และเพื่อให้เกิดความเข้าใจสภาพองค์ประกอบของระบบงานที่ปรึกษาของโรงเรียนสาธิตที่เป็นอยู่ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ปรึกษาในโรงเรียนสาธิต ทั้งนี้เพื่อนำเสนอระบบการบริหารงานอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่างต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อพัฒนาระบบและประเมินคุณภาพของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยเลือกศึกษา แนวคิดเรื่องการพัฒนา แนวคิดเชิงระบบ แนวคิดเรื่องปัญหาและอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และศึกษาข้อมูลทั่วไป รวมทั้งโครงสร้างการบริหารงาน และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 512 คน จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และ 3) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ผู้บริหารคณะครุศาสตร์จำนวน 5 คน อาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 15 คน นักเรียนจำนวน 130 คน และผู้ปกครองจำนวน 67 คน ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 แห่ง รวม 217 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ในการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างเป็นผู้บริหาร ครู และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 15 คน ที่ได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์อย่างกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
2. แบบสอบถามสภาพและปัญหาของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
3. ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เกี่ยวกับร่างรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
4. แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถสรุปได้ออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และ ระยะที่ 2 การหาความเหมาะสมของรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ประกอบไปด้วย การศึกษาสภาพและปัญหาของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสภาพของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

การบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	M	S	ระดับ
ด้านระบบและกลไกการใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	2.70	0.81	ปานกลาง
ด้านการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	2.31	0.62	น้อย
ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	3.21	0.53	ปานกลาง
รวม	2.74	0.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ส่วนด้านระบบและกลไกการใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และด้านอาจารย์ที่ปรึกษา มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 และ 3.21 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงปัญหาของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

การบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	M	S	ระดับ
ด้านระบบและกลไกการใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	2.19	0.61	น้อย
ด้านการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	2.51	0.65	ปานกลาง
ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	1.96	0.38	น้อย
รวม	2.22	0.54	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในภาพรวม พบว่า มีระดับของปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 โดยด้านที่เป็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นด้านระบบและกลไกการใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ย

เท่ากับ 2.19 อยู่ในระดับน้อย และด้านที่เป็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ในอันดับต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 อยู่ในระดับน้อย

2. การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ควรประกอบไปด้วย

2.1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ด้านการกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

2.1.1 ด้านการกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ การกำหนดผู้รับผิดชอบการบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา การจัดคณะกรรมการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เป็น 4 คณะ ได้แก่ 1. คณะกรรมการอำนวยการ หรือ ทีมนำ 2. คณะกรรมการประสานงาน หรือ ทีมประสานงาน 3. คณะกรรมการดำเนินงาน หรือ ทีมทำ 4. คณะกรรมการฝ่ายสนับสนุนจากคณะครุศาสตร์, กำหนดวิสัยทัศน์โรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา, กำหนดพันธกิจ และแนวทางการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา, และการจัดประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนเปิดภาคเรียน

2.1.2 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย จัดเตรียมรูปแบบของระเบียบสะสมของนักเรียน, จัดเตรียมแบบประเมินพฤติกรรมเบื้องต้นให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษา, จัดทำแบบสรุปรายงานผลการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล, การจัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา, จัดทำช่องทางการสื่อสารเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายในโรงเรียน, จัดทำช่องทางการสื่อสารเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียน, จัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาตนเองที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา, จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่สนับสนุนการดูแลนักเรียนให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษา, จัดแนวทางชุดกิจกรรมระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และรวบรวมข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลไว้ในฐานข้อมูลเดียวกันเพื่อความสะดวกในการส่งต่อนักเรียนเมื่อเปลี่ยนระดับชั้น

2.2 กระบวนการ ประกอบด้วย เกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา, การพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา, แนวทางปฏิบัติหน้าที่และขอบเขตการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ด้านเกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย ความถนัดตามระดับชั้นที่สอน, ลักษณะบุคลิกภาพส่วนตัวที่เหมาะสม อาทิ ใจเย็น ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็น และมีทักษะในการสื่อสาร, ความพร้อมด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต, ความเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา, จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์, ประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.2 ด้านการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย กำหนดให้มีการสำรวจสภาพปัญหา ความพร้อมของอาจารย์ที่ปรึกษาในการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างภาคเรียน, จัดการประชุมพบปะหารือระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาต่างระดับชั้น และต่างโรงเรียนในระดับภาคีเครือข่ายโรงเรียนสาธิตเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานด้านอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง, จัดการ

อบรมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา การแนะแนว การสังคมสงเคราะห์ การสื่อสารและการให้คำปรึกษา, ปรับลดภาระงานด้านอื่น เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาและศักยภาพในการทำงานที่ปรึกษาเพิ่มขึ้น

2.2.3 ด้านแนวทางปฏิบัติหน้าที่และขอบเขตการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย ทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคย และคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล, รับผิดชอบดูแลนักเรียนไม่เกิน 15-20 คน, จัดทำข้อมูลนักเรียนโดยละเอียดตามแบบฟอร์มที่กำหนด และจัดกลุ่มประเภทนักเรียนเพื่อให้ง่ายต่อการสอดส่อง ดูแล แก้ปัญหา หรือส่งเสริมความสามารถ, จัดกิจกรรมระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนสร้างความคุ้นเคยและไว้วางใจ เพื่อให้เกิดบรรยากาศห้องเรียนที่เด็กรู้สึกปลอดภัยตลอดภาคการศึกษา, จัดกิจกรรมเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนทั้งก่อนและหลังสิ้นสุดภาคการศึกษา, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องวิธีการเรียนและการหาความรู้เพิ่มเติม, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องการเข้าสังคม-เพื่อน, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องสุขภาพ เพศ ยาเสพติด และครอบครัว, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องการปรับปรุงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องการรับมือกับแรงกดดันทั้งการเรียน ครอบครัว และสังคม

2.3 ผลผลิต ประกอบด้วย คุณภาพของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาจากการติดตามรายงานสรุปผลการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา และพฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนตามตัวชี้วัดคุณลักษณะนักเรียน

2.4 ผลสะท้อนกลับ ประกอบด้วย ความพึงพอใจของผู้เรียน, ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และความพึงพอใจของครูที่ปรึกษา

ระยะที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ (quantity research) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 ท่าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

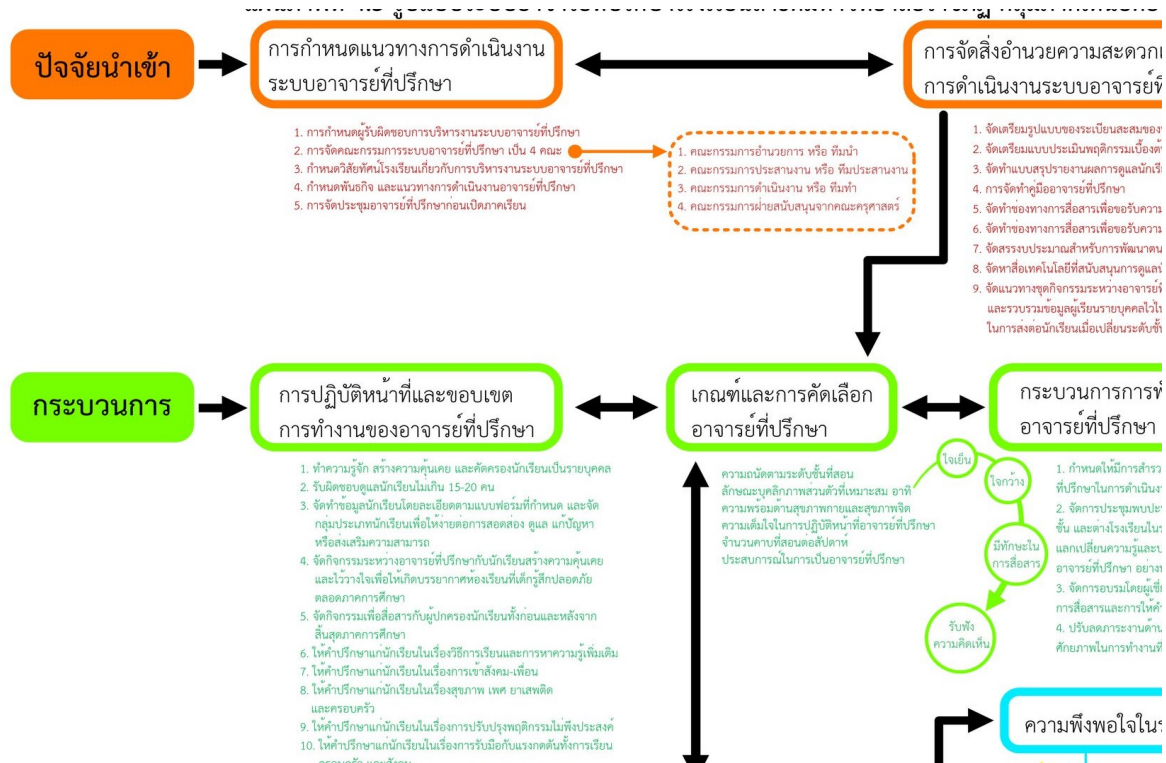
ตารางที่ 3 แสดงความเหมาะสมของรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

รูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษา		M	S	ระดับ
ปัจจัยนำเข้า	ด้านการกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	4.67	0.047	มากที่สุด
	ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา	4.59	0.494	มากที่สุด
	เกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา	4.88	0.329	มากที่สุด

กระบวนการ	การพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา	4.42	0.561	มาก
	แนวทางปฏิบัติหน้าที่และขอบเขตการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษา	4.78	0.432	มากที่สุด
	การติดตามรายงานสรุปผลการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา	4.86	0.361	มากที่สุด
ผลผลิต	พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนตามตัวชี้วัดคุณลักษณะนักเรียน	4.66	0.632	มากที่สุด
ผลสะท้อนกลับ	ความพึงพอใจของผู้เรียน	4.80	0.41	มากที่สุด
	ความพึงพอใจของผู้ปกครอง	4.80	0.41	มากที่สุด
	ความพึงพอใจของครูที่ปรึกษา	4.40	0.737	มาก
รวม		4.68	0.52	มากที่สุด

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ในภาพรวมความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.88$, $S = 0.329$) รองลงมาได้แก่กระบวนการรายงานสรุปผลการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา ($M = 4.86$, $S = 0.361$) ด้านแนวทางปฏิบัติหน้าที่และขอบเขตการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.78$, $S = 0.432$) ด้านปัจจัยนำเข้าในด้านการกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $S = 0.047$) ด้านผลผลิต พบว่า พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนตามตัวชี้วัดคุณลักษณะนักเรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$, $S = 0.632$) และด้านปัจจัยนำเข้าในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.59$, $S = 0.494$) ตามลำดับ และด้านกระบวนการในด้านการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($M = 4.42$, $S = 0.561$) ส่วนในด้านของผลสะท้อนกลับนั้น พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียน และความพึงพอใจของผู้ปกครอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.80$, $S = 0.41$) และความพึงพอใจของครูที่ปรึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.40$, $S = 0.737$)

จากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ได้ดังนี้

ภาพ 2 รูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

จากภาพที่ 2 พบว่า รูปแบบการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง หลังจากการประเมินความเหมาะสม ประกอบไปด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ปจจัยนำเ้า กระบวนการ ผลผลิต และผลสะท้อนกลับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ปจจัยนำเ้า** ประกอบด้วย ด้านการกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และด้านการจัดตั้งอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.1 ด้านการกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ การกำหนดผู้รับผิดชอบการบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา การจัดคณะกรรมการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เป็น 4 คณะ ได้แก่ 1). คณะกรรมการอำนวยการ หรือ ทีมนำ 2). คณะกรรมการประสานงาน หรือ ทีมประสานงาน

3). คณะกรรมการดำเนินงาน หรือ ทีมทำ 4). คณะกรรมการฝ่ายสนับสนุนจากคณะครุศาสตร์, กำหนดวิสัยทัศน์โรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา, กำหนดพันธกิจ และแนวทางการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา, และการจัดประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนเปิดภาคเรียน

1.2 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย จัดเตรียมรูปแบบของระเบียบสะสมของนักเรียน, จัดเตรียมแบบประเมินพฤติกรรมเบื้องต้นให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษา, จัดทำแบบสรุปรายงานผลการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล, การจัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา, จัดทำช่องทางการสื่อสารเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายในโรงเรียน, จัดทำช่องทางการสื่อสารเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียน, จัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาตนเองที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา, จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่สนับสนุนการดูแลนักเรียนให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษา, จัดแนวทางชุดกิจกรรมระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และรวบรวมข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลไว้ในฐานข้อมูลเดียวกันเพื่อความสะดวกในการส่งต่อนักเรียนเมื่อเปลี่ยนระดับชั้น

2. กระบวนการของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาประกอบด้วย 1. เกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา 2.การพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา 3.แนวทางปฏิบัติหน้าที่และขอบเขตการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านเกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย ความถนัดตามระดับชั้นที่สอน, ลักษณะบุคลิกภาพส่วนตัวที่เหมาะสม อาทิ ใจเย็น ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็น และมีทักษะในการสื่อสาร, ความพร้อมด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต, ความเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา, จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์, ประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 ด้านการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย กำหนดให้มีการสำรวจสภาพปัญหาความพร้อมของอาจารย์ที่ปรึกษาในการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างภาคเรียน, จัดการประชุม พบปะหารือระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาต่างระดับชั้น และต่างโรงเรียนในระดับภาคีเครือข่ายโรงเรียนสาธิตเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานด้านอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง, จัดการอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา การแนะแนว การสังคมสงเคราะห์ การสื่อสารและการให้คำปรึกษา, ปรับลดภาระงานด้านอื่น เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาและศักยภาพในการทำงานที่ปรึกษาเพิ่มขึ้น

2.3 ด้านแนวทางปฏิบัติหน้าที่และขอบเขตการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย ทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคย และคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล, รับผิดชอบดูแลนักเรียนไม่เกิน 15-20 คน, จัดทำข้อมูลนักเรียนโดยละเอียดตามแบบฟอร์มที่กำหนด และจัดกลุ่มประเภทนักเรียนเพื่อให้ง่ายต่อการสอดส่อง ดูแล แก้ปัญหา หรือส่งเสริมความสามารถ, จัดกิจกรรมระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนสร้างความคุ้นเคยและไว้วางใจ เพื่อให้เกิดบรรยากาศห้องเรียนที่เด็กรู้สึกปลอดภัยตลอดภาคการศึกษา, จัดกิจกรรมเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนทั้งก่อนและหลังจากสิ้นสุดภาคการศึกษา, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องวิธีการเรียนและการหาความรู้เพิ่มเติม, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องการเข้าสังคม-เพื่อน, ให้คำปรึกษาแก่

นักเรียนในเรื่องสุขภาพ เพศ ยาเสพติด และครอบครัว, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องการปรับปรุงพฤติกรรม ไม่พึงประสงค์, ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องการรับมือกับแรงกดดันทั้งการเรียน ครอบครัว และสังคม

3. **ผลผลิต** ประกอบด้วย 1. คุณภาพของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาจากการติดตามรายงานสรุปผลการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา และ 2. พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนตามตัวชี้วัดคุณลักษณะนักเรียน

ผลสะท้อนกลับ ประกอบด้วย 1. ความพึงพอใจของผู้เรียน, 2. ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และ 3. ความพึงพอใจของครูที่ปรึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจัดการอภิปรายผลการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง และ 2) เพื่อพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง อภิปรายได้ว่า ในภาพรวม สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องระบบการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมลักษณ์ พรหมมีเนตร (2547) ที่สำรวจสภาพทั่วไปของการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนและปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียน โดยผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปของการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณารายด้านนั้น มีความแตกต่างกันเล็กน้อย เพราะในงานวิจัยครั้งนี้พบว่า สภาพของระบบงานที่ปรึกษานักเรียนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ การบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านระบบและกลไกการใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และการบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตัวระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ในบริบทของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ยังไม่มีความชัดเจน และขาดการสนับสนุนที่เพียงพอจากฝ่ายบริหารของโรงเรียน โดยที่ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินงานระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านระบบและกลไกการใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเมื่อพิจารณาเฉพาะตัวอาจารย์ที่ปรึกษาเอง การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ในระบบโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยทั่วไปมีการคัดเลือกบุคลากรได้อย่างเหมาะสม สามารถคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยตรง มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานด้านการให้คำปรึกษานักเรียน นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่

ปริญญายังได้รับการสนับสนุนจากทางภาควิชา/คณะในการจัดหาเครือข่ายบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทาง เช่น อาจารย์ด้านจิตวิทยาเด็ก และการแนะแนวให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษาแก่อาจารย์ที่ปรึกษาในกรณีที่มีปัญหา การดำเนินงานการให้คำปรึกษานักเรียน จึงมีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย จึงขาดเพียงแค่การจัดระบบที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม ที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง วัดประเมินผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่มีจุดบกพร่องได้ ให้สอดคล้องข้อเสนอจากนักการศึกษา อาทิ บรรทม รวมจิตร (2553) สุวรรณ แสงสุริยา (2556) สมจิตร ภูเขา (2558) และสวีสักดิ์ดี สำนักวงศ์ (2558) ที่สรุปไว้ว่า การจัดระบบเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น เป็นการบริหารจัดการข้อมูลด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนในแต่ละกระบวนการ และมีความต่อเนื่อง โดยเป็นความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง อภิปรายได้ว่าการจัดการงานอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ให้มีลักษณะระบบใช้แนวคิดเชิงระบบมารองรับ เพราะเป็นการนำความรู้เรื่องระบบเข้ามาเป็นกรอบช่วยในการค้นหาปัญหา กำหนดวิธีการแก้ปัญหาและใช้แนวทางความคิดเชิงระบบช่วยในการตัดสินใจแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ จัดความลำเอียง มีวิธีการแก้ไขปัญหเป็นขั้นๆ อย่างมีเหตุผล (สุรพันธ์ ยันต์ทอง, 2533) นอกจากนี้วิธีการเชิงระบบยังเป็นกระบวนการแยกแยะจากส่วนรวมทั้งหมดออกเป็นส่วนๆ ที่เล็กกว่าเพื่อให้เข้าใจการหน้าที่ของส่วนรวม ทั้งนี้การจัดการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาจากสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ไปสู่สภาพที่ต้องการจึงควรดำเนินการด้วยวิธีการเชิงระบบ เพราะวิธีการเชิงระบบมีขั้นตอนที่สำคัญซึ่งพัฒนาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาไปสู่สภาพที่ต้องการได้ด้วย การกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขและความต้องการในการพัฒนาของระบบให้ชัดเจน การกำหนดวัตถุประสงค์ย่อยที่สัมพันธ์กับปัญหาและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์รวมของระบบใหญ่เพื่อสร้างกรอบหรือขอบเขตในการทำงาน การศึกษาถึงสิ่งแวดล้อมหรือข้อจำกัดในการทำงานของระบบและทรัพยากรที่หามาได้ การสร้างทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมด้วยวิธีการที่มีเหตุผลเป็นระบบ เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม การทดลองปฏิบัติทางเลือกที่ได้ตัดสินใจเลือกไว้ การประเมินผลการทดลองหรือผลการทดสอบ การเก็บรวบรวมข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงระบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และการดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของระบบปกติ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2529) ด้วยเหตุนี้การพิจารณาการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาเชิงระบบจึงสามารถสร้างกรอบหรือขอบเขตในการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษาภายใต้ข้อจำกัดหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ตามบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง รวมทั้งสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเริ่มจากการพัฒนานโยบายด้านการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาโดยสามารถนำร่างระบบอาจารย์ที่ปรึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียน

1.2 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งทางด้านวิชาการและทางด้านสังคม ดังนั้น ฝ่ายบริหารควรมีการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาภายใต้แนวทางที่ชัดเจนจะเป็นการส่งเสริมการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 เนื่องจากงานด้านอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นภาระงานที่เพิ่มเติมจากงานสอนทั่วไป ดังนั้น ควรมีการพิจารณาปริมาณภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความเหมาะสม

1.4 การวิจัยนี้พบว่าควรมีการสร้างเครือข่าย ภาควิชาโรงเรียน และระหว่างคณะต่าง ๆ ในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และใช้ทรัพยากรด้านบุคลากรให้เกิดประโยชน์ได้รอบด้าน เนื่องจากในมหาวิทยาลัย คณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางที่สามารถนำมาบูรณาการ ในการช่วยกันดูแล แก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบบริบทที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะในแต่ละเงื่อนไขอาจทำให้เกิดมุมมองใหม่ในการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างระบบโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนในระบบอื่นเพื่อหาแนวทางในการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษา จุดเด่นและจุดด้อยในระบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ด้านการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษารอบด้านขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนสาธิตเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับงานที่ปรึกษาที่ลึกซึ้งมากขึ้น

2.4 ควรมีการศึกษารูปแบบของการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงระบบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิติรัตน แก้ววิเศษ. (2545). *อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรทม รวมจิตร. (2553). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และธีระ รุญเจริญ. (2520). *รายงานการประชุมสัมมนา คณะคณาธิการศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ครั้งที่ 3 ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. อุดลำนนา.
- วรวิทย์ วศินสรกร. (2530). *สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 6 โรงเรียนสาธิต*. ม.ป.ท..
- สมจิตร ภูษา. (2558). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 : กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นเลิศ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมลักษณ์ พรหมมีเนตร. (2547). *ระบบการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สวีสศักดิ์ สำนักวงศ์. (2558). *การพัฒนาครูด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนน้ำพองพัฒนศึกษา รัชมังคลาศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น*. เข้าถึงได้จาก <https://www.slideshare.net/sweetsaks/ss-43674640>, วันที่ 13 มีนาคม 2562
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3- ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สินตรา ตรีนุสนธิ์. (2561). *ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุรพันธ์ ยันต์ทอง. (2533). *การบริหารโรงเรียน*. การศาสนา กรมการศาสนา.
- สุวรรณา แสงสุริยา. (2556). *การพัฒนาระบบสารสนเทศงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2529). *การติดต่อสื่อสารในองค์การและการบริหาร*. ศรีมงคลการพิมพ์.

Kourkoutas and Giovazolias. (2014). School-Based Counselling Work With Teachers: An Integrative Model March 2015. *The European Journal of Counselling Psychology*. 3(2).